

ELOFIZETÉS
HELYBEN ÉS VIDEKEN
Egy évre ... 150 Lei.
Fél évre ... 75 Lei.
Egy negyed évre 37-50 Lei.
Egy órára ... 12-50 Lei.

Nyitási költségek
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG

Aradi és csanádi egyesül-
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény
Társaság.
Bulevardul Regele Ferdi-
rand 1. József tőh.-ut 22
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1920.

Főszerkesztő:
Staubert József.

Csütörtök, október 7.

A város vesztesége az élesztőadón.

(Pótköltségvetés lesz az idén.)

Megírta az *Aradi Közlöny*, hogy a városi pénztár szomorú helyzetben van. Az idei költségvetésben előirányzott jövedelmek nagy része nem folyt be, aminek az lett a következménye, hogy a város háztartásában fennakadás állott elő. Az Aradi Közlöny munkatársa kérdést intézett dr. Robu János polgármesterhez, hogy miként lehetne a városi pénztár szomorú helyzetén javítani. A polgármester a következőket mondotta:

— A város pénzügyi helyzetének szanalására nincs más mód, mint az, hogy erre az évre pótköltségvetést készítsünk azért, mert a rendes költségvetésben kontemplált jövedelmek nagy része nem folyt be. Sokat veszített a város az élelmiszeradón. Ezen a címen tíz millió korona jövedelmet állítottunk be a költségvetésbe, de *mindössze két és fél millió korona folyt be*, ami annak a következménye, hogy nem volt élesztő-kivétel. Hogy a pótköltségvetésben a fedezetlen kiadásokat a pótdó felemelésével, vagy pedig új adók kivetésével fogjuk-e fedezni, azt még ebben a pillanatban nem tudom. A városi pénztár helyzetét megjavíthatja az is, ha a város tízezer koronás bankjegyeit minél előbb beváltják. Hamarosan előterjesztést is teszek a pénzügyminiszternek, hogy a tízezer koronások beváltásánál a sorrendet a városok nyissák meg.

Aradon is kibocsátanak pénztárjegyeket.

Dr. Robu János polgármester holnap délután 5 órára érkeztetve hívta össze az aradi pénzügyintézetek vezérigazgatóit, a Kereskedelmi és Iparkamara, a Kereskedők Köre és a Gyáriparosok Országos Szövetsége megbízottait, továbbá Adler Andor nagykereskedőt, hogy az aprópénzhiány megszüntetésének módozatairól tanácskozzanak. A polgármester kijelentette az Aradi Közlöny munkatársa előtt, hogy véleménye szerint az volna a leghevesebb megoldás, ha az aradi pénzügyintézetek egy temesvári bank példájára öt és tíz leies kamatozó pénztárjegyeket bocsátanának.

A külföldi tartozások.

A békeszerződés kimondja, hogy azok a jogi személyek és egyének, akik a Magyarországtól elszakadt területen élnek és vagyonuk van Magyarországon, jogosítottak arra, hogy az új nemzeti államok valutájában követeljenek járandóságukat. A szerződés 254-ik pontja feljogosítja a Magyarországon élő egyéneket és ott működő jogi személyeket, hogy azokat a követeléseket, amelyek az elszakított részek lakóival szemben fennállnak, szintén az illető országok valutájában követelhessék. A békeszerződésnek ez a

A békeszerződés különös intézkedése.

rendelet indította az elszakított részekben lakó adósokat, hogy még a békeszerződésnek magyar részről való ratifikálása előtt tömegesen ajánljanak fel törlesztést adósságaikra koronában. A magyar bankok azonban, mint Budapestről jelentik, ezeket a törlesztéseket visszautasítják. Az adósok az esedékes összegeket bírói letétbe helyezték és így módon már több millió korona van bírói letétben. A magyar pénzügyminiszteriumban legutóbb ankét volt a bonyolult kérdés rendezésére, de megállapodás nem jött létre.

Nyugalomba vonul dr. Tisch Mór főorvos.

Dr. Tisch Mór tiszti főorvos már régebben hangoztatta abbeli szándékát, hogy belefáradt a munkába és nyugalomra vágyik. A cluji (kolozsvári) közegészségügyi részort má leirátot intézett a városi prefektúrához, szólítsa fel dr. Tisch Mór főorvost, hogy miután az orvosok átvételéről szóló 24-ik dekrétumban előírt szolgálati korhatárt már meghaladta, nyújtsa be nyugdíjaztatása iránti kérvényét. A köztisztviselőben álló főorvos ezzel a leirattal elérte régi vágyát, hogy negyven esztendő szünetelt és eredményes közszolgálat után nyugalomba vonulhasson. Arra nézve nem történt intézkedés, hogy addig, amíg dr. Tisch Mór kérvénye elintézését nyer, történik-e változás az orvosi hivatalban, vagy sem. Erre nézve dr. Robu János polgármester külön felterjesztésben fog kérdést intézni a részorthoz. A prefektúra minden esetre intézkedni fog, hogy a polgármester a főorvosi állásra írja ki a pályázatot.

Az aradi orvosi kárnak kevés olyan népszerű tagja van, mint dr. Tisch Mór. Az egész város közönségének, gazdagnak és szegénynek egyaránt birja szeretetét, nagybecsülését és bizalmát a városi főorvos, akinek gazdag orvosi tudása szívének jóságával egyesül. Valósággal patrónusa a szegény, szenvedő embereknek.

Szabadonbocsátották

Lukács Odönéket.

ORADEA-MARE (Nagyvárad.) Noha a hivatalos távirat már pénteken este közölte a vadászhadtest hadbíróóságával Lukács Odönéket és öt elítélt társának felmentését, szabadlábra helyezésük hétfő délig még nem következett be. Már szombaton dél-

Ha valakinek panaszja, vagy kérése van, az őt keresi fel, egyetlen embert sem utasít el és minden összeköttetését felhasználja, hogy segítsen. Hasábotak lehetne írni azokról a nemes emberbaráti cselekedetekről, amelyeknek láncolata körülveszi dr. Tisch Mór orvosi pályafutását. Amellett, hogy igazi ember, megmaradt igazi orvosnak is. Különösen 1913 őszén győződött meg a város közönsége amikor a kolera-járványt Aradra is behurcolták s csakis az ő szakavatott, energikus fellépésének köszönhető, hogy a veszedelmet csírájában elfojtották. Azóta is lankadatlan buzgalommal, tufeszített munkával dolgozott, hogy a város közönségét fenyegető járványos betegségek csírájukban elfojtassanak s ez mindenkör sikerült is neki. Orvosi hivatásának ez az eredménydus munka a legszebb jutalma. Dr. Tisch Mór 1854-ben Belényesen született, középiskoláit Belényesen és Nagyváradon, egyetemi tanulmányait Budapesten és Bécsben végezte. Aradra 1878-ban jött, amikor a Darányi-kórházban mint másodorvos nyert alkalmazást. 1880-ban városi tiszti orvos lett és mint ilyen öt évig működött Gájban, ahonnan az első kerületbe helyezték át. 1901-ben tiszteletbeli főorvos lett, 1910-ben pedig tényleges főorvossá nevezték ki. Azóta folytatja áldásdus működését.

utánra várták szabadon bocsátásukat és annyira bizonyosra vették, hogy haza is küldték holmijukat. Már ott álltak a bérkocsik is a fogház előtt, hogy a felmentetteket hazaszállítsák, pár órai várakozás után azonban elküldték őket, mert arról volt szó, hogy Lukácsék csak vasárnap délelőtt hagyhatják el a fogházat. Vasárnap természetesen újból nagyobb

tömeg gyűlt a fogház elé, hogy a kiszabadulókat üdvözölje. Ez a nevezetes aktus azonban ez alkalommal sem mehetett végbe, mert bizonyos formalitások, amelyek a szabadlábra helyezéssel járnak, még mindig nem voltak rendben. Nem történt meg a szabadlábra helyezés még hétfőn délelőtt sem, aminek oka tisztára a formalitások lebonyolításának késedelme. Este 8 órakor szabadon bocsátották Lukács Odönéket. Elsőnek Lukács Odön hagyta el a fogházat, akire fia várt. Gyalog ment haza fia társaságában. Csécsi Nagy Imre fiával kocsin, a többiek egyedül mentek haza.

Az evakuálásokról új rendje.

Az evakuálásokról új rendeletet kapott a repatriáló hivatal. Ennek értelmében a határon túlra csupán azok evakuálhatók, akikre nézve a minisztertanácsnak ilyen értelmű rendelete a hivatalhoz megérkezett. Az ország területén egyik városból más városba pedig csak abban az esetben költöztethetők át az egyének, ha a város vagy község az illetőnek üres lakást tud rendelkezésére bocsátani, illetve elhelyezéséről gondoskodik. Az üzletrevirálásokról pedig azt az újítást léptette életbe, hogy üzletek csakis természetes megüresedés folytán adhatók át másnak. Ez áll a többi tisztelettel bíró kereskedőkre is.

Be kell fizetni az alkalmazzottak adóját.

A városi adóhivatal az összes munkaadókat, ipar- és gyártelep vezetőket értesíti, hogy a r. kir. pénzügyminiszter államtitkársága a munkások és iparossegédek érdekében beadott azon kérelmét, illetve felebbvezését, hogy az illetményeik után az eddigi eljárástól eltérően kirótt kereseti adókat ne engedélyezze, illetve azokat az eddigi érvényben állott alapon állapítsa meg, elutasította. Az elutasítás folytán a kirótt adók jogerőssé váltak és az azok behajtását felfüggesztő pénzügyigazgatósági rendelet hatályát veszítette. Felhívja az adóhivatal az összes munkaadókat, ipar és gyártelep vezetőket, hogy most már a 10 hónapra eső adókat e hó 15-éig vonják le és annál is inkább szállítsák be a városi adópénztárba, mivel ellenesetben a végrehajtási eljárást ellenük elrendeli.

Menetjegyiroda Aradon.

A közelmúltban Heppes Jenőné azzal a kéréssel fordult a C. F. R. központi igazgatóságához, hogy engedjék meg részére Aradon egy városi menetjegyiroda felállítását. A kérelemre ma érkezett meg a központi igazgatóság távirati válasza, amelyben a városi menetjegyiroda felállítását engedélyezi. Kérdést intéztünk ez ügyben a kerületi igazgatóság kereskedelmi osztályához, ahol Kuglis felügyelő a következőket mondotta:

Tudomásunk van Heppesné kérelméről, amelyben városi menetjegyiroda felállítását kérte a központi igazgatóságtól. A kérvényt továbbítottuk is, anélkül azonban, hogy arra javaslatot teltünk volna. Vasúti szempontból semmiféle célja nincs ilyen menetjegyirodák felállításának. Aradon kilőn első-, másod- és harmadosztályú pénztár, Acsev. pénztár és podgyáspénztárak állanak, a közönség rendelkezésére. Tisztán kényelmi szempont tehát az, hogy valaki nem az állomáson, hanem a városban váltja meg jegyét. Torlódás a pénztárak előtt nincs, mindenki idejében jut jegyhez. Arra a kérdésre, hogy mennyibe kerülne egy jegy a menetjegyirodában, a következő választ kaptuk:

A régebbi rendelet értelmében ugyanaz volt a jegy ára, mint az állomási pénztáraknál. Ebből az összegből egy százalék maradt jutalek címén a menetjegyiroda tulajdonosánál. Mivel ebből a pénzből az alkalmazottakat sem tudták fizetni, még a Máv. igazgatóság megengedett bizonyos felár számítását, amelyet azonban később a C. F. R. igazgatóság eltörölt. Hogy ezt most ismét életbe léptetik-e ismét, nem tudom. A menetjegyiroda fő jövedelmi forrása nem a napijegyek eladásában, hanem a körutazási jegyek kiállításában volt. Ma azonban ilyen körutazási jegyek kiállítása lehetetlen, napi jegyek eladásáért tehát menetjegyiroda felállítása teljesen felesleges.

MŰVESZET

Lili báróné feltrissített szereposztással éri el 25-ik előadását. A színésznő nagy táncos szerepét most először látsza Szegő Lili, a színtársulat közkedvelt táncos szubrettje és a szobaleány szerepében új lesz. Jakabffy Ilonka. A pompás operett eredeti szereplői közül Horváth Mici, Barics Gyula, Kertész Győző és Selmeczi megtartották régi kedves szerepüket. Az új direktor nagy súlyt helyez az operett-repriz fényes kiállítására is. Vasárnap este az ingyenes népszínművet mutatja be a színtársulat.

Trilby Tompos Ella vendégfellépéssel kerül színpadcsúcsra.

Artista attrakciók, táncok, szerződéses kuplék és szellemesnél-szellemesebb egyfelvonásos boházatok szerepelnek a Modern Kabaré előadásán, amely pompás és változatos szórakozást nyújt a közönségnek. Az előadás pontosan fél 9 órakor kezdődik.

A banktisztviselő merénylője. Mese a pénz-váltásról.

BUDAPEST. Bálint Lajos 23 éves gazdálkodó a napokban Veresegyházról Budapestre jött és a tervet eszelte ki, hogy egy pénzes embert valutaváltási méssével idegen lakásba csal, a pénzt elveszi tőle és áldozatára razálja az idegen lakás ajtajait. Bálint elment a Baross-téri Hermes bakfiókba és Farkas Ödön banktisztviselőnek előadta, hogy neki a Máv. igazgatóságánál 470 dollárja van, amit magyar pénzre szeretne beváltani és ezt a cserét a lakásán akarja elvégezni. Arra kérte tehát Farkast, hogy hozzon magával 150.000 koronát. A banktisztviselő belement az üzletbe és a Kerepesi-út 5. szám alá ment, ahol Bálint már kinézett egy elhagyott lakást. Bálint alkulccsal felnyitotta a lakást, Farkast be-

vezette az előszobába, ahol a banktisztviselő átadta a 150.000 koronát. Erre Bálint betuszkolta Farkast a másik szobába és rá akarta zárni az ajtót. Ez azonban nem sikerült, mert Farkas az ajtónak ugrott és megakadályozta annak bezárását. Bálint ekkor menekülni kezdett és a banktisztviselő utána rohant. Bálint az utcán szédhálta a 150.000 koronát, amit a banktisztviselő összeszedni igyekezett. Hosszas hajszá után a járőrök elfogták Bálintot, a rendőrségre kísérték, ahol letartóztatták. Farkas banktisztviselő így is 30.000 korona kárt szenvedett, mert a járőrök szintén segédkeztek a pénz összeszedésében és ügylészük elfelejtették az összeszedett pénzt visszaadni.

Bécsi vörös népörök szétverték egy magyar-barát népgyűlést.

BÉCS. A Korrespondenz Wilhelm jelenti: Tegnap a XIII. kerületben mintegy ezer ember részvételével keresztényszocialista választógyűlés volt. A gyűlésen szocialisták is megjelentek, akik Kunschak képviselő beszédét folytonos közbekiáltásokkal zavarták. Kunschak beszédét nagy nehezen mégis betudta fejezni. A következő szónokok feltegetései alatt a közbekiáltások mind hangosabbak lettek, úgy, hogy végül is a rendezőárokat kinyomták a teremből. Kevéssel rá mint egy ötven szüronyos népör erőszakkal benyomult a terembe, a hol székekkel kiverték a gyűlés közönségét. Közben több hutort összetörték. Hirtelen lövés dördült el. A tanak bemondása szerint az egyik népör lőtt. Erre több népör az egyik panniak támadt és bántalmazta, azzal vádolva őt, hogy ő volt az, aki a levegőbe lőtt. A rendőrség állította helyre a nyugalmat. A gyűlésen Kunschak képviselő többek között a következőket mondta:

Nvltani életem feladatának jelöltem ki a magyar néphez való baráti viszony helyreállítását. Nem törődöm azzal, hogy a magyarok monarchisták, vagy kit akarnak a trónra juttatni, csak azokkal az eszközökkel törődöm, amelyek révén a magyarokat meggyerhetjük annak, hogy népünket és országunkat a pusztulástól megmentsek. Magyarországgal való barátságunk megnívtná előttünk a magyar piacot. Ma nincsen munkánk és Bécsből néhány óránvira van a nagy piac, amely árut keres és nem használhatják ki az alkalmat. Magyarországot törekvéseinkbe bele kell foglalni. Barátságosan kell föl-lepünk ennek az országnak irányában. A gazdasági és nemzeti érdekek a magyarokat sem a jugoszlávokhoz, sem a csehekhez nem vezetik, hanem egyedül a német néphez. A magyarok a

szlávoktól csak ellenségeskedést, a németektől azonban segítséget várhatnak. Magyarországon keresztül vezet az út Románia felé. Ha Magyarországgal és Romániával helyreállítottuk az érintkezést, akkor nyitva van az út Kelet felé. A magyar barátságot kereső fáradozásaink nem árulás a német néppel szemben, hanem uttörő munka a német nép, különösen Németországhoz csatlakozásunk érdekében. Mi Németországhoz akarunk kerülni. És ez a Németország minden eszközzel arra törekszik, hogy Magyarországgal baráti viszonyra lépessen. Valóban herosztratesi politika az, amit a szociáldemokraták Magyarország ellen gyűlöletükben tesznek.

Cigánybanda garázdálkodik a megyében.

Hónapok óta garázdálkodik már a megyében egy nagyszabású betörő és szélhámos banda, amely különféle módon, csalással, pénzhamisítással, lopással, betöréssel károsította meg a környékbeli fahusiakat, sőt az országutakon járókat is megtámadták és elszedték a pénzüket, ruhájukat. A banda 14 tagból állott és Angelina István kovaszinci cigány vezetése alatt követte el a betöréseket. A napokban egy aranypénzzel bejárták a falvakat s azzal az ígérettel, hogy ilyeneket gyártanak, ezrekre menő összegeket csaltak ki, így egy máriaradnai gazdától 34000 leit egy összegben. A radnai csendőrség egy lopás révén vette gyanuba Angelina Istvánt és csak később nyomozás közben derültek ki a nagyszabású bűntettek. A csendőrök ma délután szállították be Angelina Istvánt és 13 társát az ügyészséghez, ahol azonnal letartóztatták őket. A lefoglalt bűnjelek között arany és ezüst láncok, selyem, paplantakarót s nagymennyiségű ruha- és fehérneműt, valamint 14000 leit készpénzt találtak.

Elfogták a Bachruch cég tolvaját.

Az Aradi Közlöny megírta, hogy két héttel ezelőtt a budapesti Bachruch aranyműves cég Barthu János nevű alkalmazottja három millió korona értékű ékszert lopott el a cégtől és megszökött. Most Budapestről az a jelentés érkezik, hogy a bécsi rendőrigazgatóság értesítése szerint Barthut bűntársaival Bécsben letartóztatták és az ékszerek nagy részét is megtalálták.

A hadinyereség-áldók vet

A pénzügyigazgatósági palota második emeletén működő hadinyereségadó kivetések tárgyaló bizottság naponta 9 órától 1 óráig tartja tárgyalásait. A bizottság az egyes tárgyalások hosszadalmasága folytán nem tudja betartani a sorrendet, így, hogy az Aradi Közlönyben nemrég leközölt névsorrend változást szenved. A bizottság a következő tagokból áll: Elnök dr. Bogdán Virgil, tagok: dr. Schütz Henrik ügyvéd, Zima Tibor, az aradi kereskedelmi és iparkamara főtitkára, Tabakovics Emil, Ganea Romulusz és Prodanovics Döme. A hadinyereségi ügyek előadója dr. Nagy Dezső pénzügyigazgatósági tisztviselő. A tárgyalások még előreláthatólag három hónapig tartanak. Van olyan napok, mikor az ügyek bonyolalmassága miatt csak egy-két ügyet tudnak tárgyalni. A bizottság nagyon humanusan kezeli az ügyfelek kéréseit: Minden igazolt esetben teljesíti a felek kérését. A megváltozott tárgyalási sorrend a következő: Október 7-én öv. Haszlinger Ferencné, Havas Sándor, Háy Ferenc, öv. Hegyesi Sándorné, Hegyesi Géza, Hegyi Albert, dr. Hecht Arnold, Grein Nándor, október 8-án: Heil Péter, Heim János, Helmer Fidé, Hendl József, Herstein Cecília, dr. Herz Andor, Herczeg László, Herzog Ottó, Herzfeld Gyula, dr. Hermann Károly, Hehs Vilmos, Hirsch Jenő, október 9-én: Hirschfeld Márk, Hirschmann Albert, Hirschmann Filöp, Halló Gyula, öv. Haász Sándorné, Hoffmann István, Hoffmann Antal, Hoffmann Ottó, Holländer Emil, Hönigsz Nándor, Hönigsz Sebestyén, Horváth Dániel, Horváth János, Horváth Sándor, október 11-én: Huppert Henrik, Igaz Sándor, Jäger József, Jakabffy Lajos, Jakobovics József, Jakoby Gyula, dr. Jancu Ádám, öv. Jegessy Károlyné, Jeremiás Adolf, Jurassek Ferencné, öv. Juraszék Lajosné, Háber Sámuel, október 12-én: Illics Arzen, Illics Milos, Incze Sándor, Institoris Ferenc, Irom József, öv. Iritz Sándorné, Issekutz Károlyné, dr. Ispravnik Szerv, Jordanov Szvetozár, Jordanov Milán, október 13-án: József Kálmán, Jambert Lajos, dr. Juliász Géza, Just Margit, Junkert Testvérek, Iványi Menyhért, Kabdebó János, október 14-én: öv. Kádár Józsefné, öv. Kadas Antalné, öv. Kadinszky Jánosné, Káráz János, Kalmár Endre, Kalmár Nándor, október 15-én: Kalmár József, Kákuszi József, Kamber János, Kánya Géza, Karabás Demeter, Karácsonyi Márton, Kara Győző, Karácsonyi Valér, Károlyi Vilma, október 16-án: Kárpáti János, Kaszab Géza, öv. Kászonyi János, Katona Béláné, idős. Kaufmann Lajosné, Kaufmann Lajos, Máté (lőwy) Mór.

HIREK.

Ma délelőtt a Darányi János-utcában, a szerb egyház épülete előtt csőnya családi botrány játszódott le. A cselekvő személyek egy aradi kereskedő és az aradi színtársulat egyik snádig férfi tagja. A viszálykodás nem új keletű. A kereskedő már régebben megfenyítette a színészt, mert azt hitte, hogy ő dulta fel családi békéjét. Akkoriban a kereskedő elküldötte feleségét rokonaihoz és hónapok múlva újból hazahozta. Ma délelőtt a kereskedő észrevette, hogy a színész a Deák Ferenc-utcaból befordult a volt Sebesi átjáró-házba. Észrevétlenül utána ment és amikor látta, hogy a színész az ő lakása felé tart, tisztában volt a helyzettel. Lesbe állt és csakhamar észrevette, hogy felesége megjelenik lakásának utcai ablakában és beszélgetni kezd a színésszel. A kereskedő nem sokáig tévovázott, nekiugrott a színésznek és tettleg inzultálta. A színész sem hagyta magát és sétabotjával támadója arcába vágott úgy, hogy azt előtörte a vér. A családi botránynak nagyszámu nézőközönsége akadt, amely csak nagynehezen tudta szétválasztani a küzdő feleket. Az utcai jelenetnek valószínűleg a bíróság előtt lesz folytatása.

ELNAPOLTÁK A MAGYAR NEMZETGYÜLÉST. Budapest. A magyar nemzetgyűlés szeptember 30-án október 14-ig elnapolta üléseit.

KINEVEZÉS. Dr. Crisan Aurél prefectus dr. Miclosi Emil ügyvédet vármegyei volt másodfőjegyzőt a megyei közigazgatási bizottság tagjává nevezte ki.

MAGYARORSZÁG A NÉPSZÖVETSEGBEN. Hága. Londoni jelentés szerint Davis, az Egyesült Államok londoni követe kijelentette a New York Times munkatársa előtt, hogy Németországot, Magyarországot és Ausztriát felveszik a népek szövetségébe.

48-AS HADIFOGOLY HAZATÉRÉSE SZIBÉRIÁBÓL. Bécs. Egy Oroszországból foglyokat hazaszállító gőzösön Schwinemundéba érkezett egy 90 éves Bumba nevű magyar, akit 1849-ben mint fiatal huszárt fogtak el az oroszok és Szibériába hurcoltak. Bumba koldulással tengette életét Szibériában, kitűnően a hazatérő magyar hadifoglyok magukkal hozták.

DIÁKOK A HATÁRON. Ma délelőtt a Sigurantiára tíz diákot hoztak, akik át akartak kelni a határon, hogy Magyarországon folytathassák tanulmányaikat. Az egyik diák iskolakönyveket is vitt magával. A diákokat a Sigurantián kihallgatták és átkísérik Timișoarára (Temesvárra), ahol a hadosztálybíró ítélik meg, hogy az elfogott fiatal emberek nagyrészt Bánátiak, de van közöttük egy-két aradme gyei is.

AZ ÉHEZŐ POLGÁRMESTER FOGHÁZBAN. London. A corci polgármestert, aki tudvalevőleg már több mint egy hónapja éhségstrájkot rendez, az angol belügyminiszter rendeletére a kórházba szállították.

ALTALÁNOS NAGY ÉRDEKLŐDÉSSEL kíséri Arad város zsidó társadalmában a vasárnap délelőtti rendezendő matiné. Egészen újság ingerével vesz tudomást a közönség a Zsidó Nemzeti Szövetség ezen dícséretes tevékenységéről, hogy a zsidó művészetet igyekezik a közönséggel megismertetni és a változott viszonyokhoz a zsidó társadalom egységét kívánja a művészetben egyesíteni. Az érdeklődés a középiskolák zsidó ifjúságát is magával ragadta, a gymnasium leány kereskedelmi és polgári diákok Bloch öreg üzletét látogatni keresik fel, hogy a vasárnapi matinéon jelen lehessenek.

Több millió aranycsempészés

BUDAPEST. Az államrendőrséghez feljelentés érkezett, hogy a Wien nevű hajón Bajtz Emil kapitány és Kittl Ferenc gépész nagy mennyiségű aranyat és ezüstöt akarnak Bécsbe csempészni egy budapesti bankcég megbízásából. Detektívek jelentek meg a hajóskapitánynál, aki hosszas vallatás után beismerte, hogy egy *Sihodolla* nevű bécsi lakos 17 csomagot adott át neki, azzal, hogy Bécsbe vigye. A kapitány beavatta tervébe Kittl gépészt is és a csomagokat a hajón elrejtették a kettős fedélű olajtartályban. A detektívek előtt Kittl gépész is be-

ismerő vallomást tett. A detektívek a hajón meg is találták a csomagokat, amelyeknek tartalma a következő: 88 darab aranygyűrű, 2024 darab arany fülbevaló, 11163 darab ezüst egykoronás, 1119 darab ezüst kétkoronás, 191 darab ezüst ötkoronás, 268 darab arany tízkoronás, 261 darab arany huszkoronás és néhány külföldi aranypénz. A detektívek előállították Schuller Imre budapesti bankárt is, akinek üzletében történt a csomagok átadása. A rendőrség Bajtz hajóskapitányt és Kittl gépészt letartóztatta.

Budapesten most hunyt el Winterberg Gyula udvari tanácsos, aki végrendeletében jótékonyágának nagyon érdekes és értékes példáját adta. Végrendelete szerint vagyonának felét, mintegy hetvenöt millió koronát hagyott budapesti jótékony intézményeknek örökségül, főképp azoknak az intézményeknek, amelyeknek vezetésében jelentékeny szerepe volt életében. A fél vagyon jótékonyági intézményekhez kerül, de a vagyon másik fele, a másik negyvenötmillió korona egvedüli örököse Winterberg Rudolf — Winterberg Gyulának egyetlen fia. A hatalmas vagyonnak egyik legnagyobb értéke a Horton levő négyezer holdas Winterberg birtok, amelyhez még külön négy száz hold szőlő is tartozik. Ezen a birtokon kívül még rengeteg értékpapír, ház és egyéb ingatlan maradt az egyetlen gyereke. A gazdag örökség megnyerésének regényes előzményei vannak, melynek egyik érdekessége az, hogy Winterberg Gyula eredetileg a fiát teljesen ki akarta zárni az örökségből. Először kifogásolta még életében, hogy fia az apjának hatalmas vagyonához mért arányokban előkelő és grandseigneurial életet élt. Londonban, Madridban, Nápolyban, Rómában, sőt Cairoból is minden jó társaságban ismerték Winterberg Rudolft, akinek vég telen-kiterjedt ismeretsége volt a diplomáciai világban is. Az elegáns, kitűnő modoru milliomos fiút mindenütt szerették — csak éppen apjával voltak differenciái emiatt a nagyvilági élet miatt. Sőt

egyszer komolyabb differenciák is merültek fel közöttük. Néhány évvel ezelőtt Winterberg Rudolf bejelentette apjának, hogy házasságot köt Leó pápa hugával, egy plasz grófnővel, amit az apja nem akart megengedni. Miután a fiu nem volt hajlandó házassági tervéről letegni, Winterberg kitagadta fiát a hatalmas vagyonból. A házasság nem jött létre és Winterberg Rudolf Sankt-Moritzba költözött, ahol az apjától havi ötezer korona járadékot kapott s a valutáris viszonyok mellett a nagy pénzhez szokott embernek ebből a csekély járadékból kellett volna megélnie. Winterberg Rudolf azonban segített magán és miután nem tudott az apjától pénzt kapni, tréfás röpíratokat írt Svájcban, amelyek nagy kelendőségnek örvendtek, s amelyek révén elő tudta teremteni előkelő életéhez szükséges pénzösszegeket. Később az apja értesítette, hogy a vagyonából nem tagadja ugyan ki, de örökségül pénzt nem kap kézhez, hanem csak egy bizonyos évi járadékot fog a vagyon után engedélyezni. Ugyátszik, halála előtt mégis megváltoztatta eredeti szándékát, új végrendeletet írt és a hetvenötmillió után nemcsak a haszonélvezetet hagyta egyetlen fiára, hanem fiának hagyta a jótékony célra adott félvagyonon kívül a megmaradó hatalmas értéket. Így egy regényes élet érdekes örökségi ügye Winterberg Rudolf hetvenöt millió koronás vagyona, amelyből minden valutáris gond nélkül nyugodtan lehet nagyuri és nagyvilági életet élni.

A LAKBÉRLETI BIZOTTSÁG HATÁSKÖRE. A lakáshivatal elnöksége ma táviratot kapott Clujról (Kolozsvárról), amely a lakbérleti bizottság hatáskörét állapítja meg. A rendelet értelmében a lakbérleti bizottság lakásügyekben nem jogosult határozatot hozni, kizárólag lakbérleti ügyekben. Amennyiben lakásügyekben határozatot hozott volna, azok érvénytelenek, mert csakis a bérösszegeket állapíthatja meg. A lakáshivatal felelősségi fóruma másodfokon a városi tanács, míg első fokon a helyi államtitkárság.

AZ OLASZ MUNKÁSOK VISSZAADJÁK A GYÁRAKAT. Az olaszországi munkáskonfliktus hétkés megoldásnyert. Az egyezkedő tárgyalások ugyátszik eredményre vezetnek, a napokban Milanóban és Turinban több mint százgyárban vették fel az üzemet, azon gyárakban, amelyeket a munkások eddig megszállva tartottak. A többi üzemből is folyik a munkások kivon-

ása. Giolitti miniszterelnök a munkások és gyárosok megbízottait fogadta.

ELJEGYZÉS. Grünblatt Fanyk a. (Arad). Lukács József államvasuti főellenőr (Arad) jegyesek. (Mindon külön értesítés helyett.)

MEGSEMMISÍTETT ÜZLET. REKVIRÁLÁS. A Hungaria cipőgyár Piata Avram Jancu (Szabadság-ter) helyiségére a ház-tulajdonosa rekvirálási kérelmet adott be, melynek alapján az üzlethelyiséget el is rekvirálták. Ma érkezett a belügyi reszort távirati rendelete, amely a rekvirálást semmisnek mondja ki és az üzlethelyiséget az előbbi bérletnek tulajdonában hagyja meg.

BUDAPEST SZENET KAP. Budapest. Teleki Pál miniszterelnök a magyar nemzetgyűlés előtt kijelentette, hogy a szénellátás és tüzelőanyag ügyében nincs aggodalomra ok. Budapest ellátása biztosítva van. A magyar kormány a francia követ közvetítésével

sikerült Csehországból jelentékeny szénmennyiséget kapni október végére és a pécsi szén ügyében is kedvező mederben folynak a tárgyalások.

AZ 1918. DECEMBER ÓTA ALAKULT VÁLLALATOK MŰKÖDÉSI ENGEDÉLYE. Az igazságügyminiszterium kolozsvári államtitkársága július hónapban rendeletet adott ki, amely úgy szól, hogy azok a részvénytársaságok és szövetkezetek, amelyek 1918. december elseje óta alakultak, kötelesek megalkutásukhoz utólag engedélyt szerezni és pedig a pénzügyi vállalatok a pénzügyi államtitkárságnál, az ipari és kézfeskedelmi vállalatok az ipari és kereskedelmi államtitkárságnál. A kolozsvári igazságügyi államtitkárság közlése is tette a felhívást, hogy ezek a vállalatok 8 nap alatt kötelesek az államtitkárságtól nyert engedélyt, az illetékes törvényszéknél bemutatni. Ha ezt a jelzett határidő alatt nem tesszik, a cégek hivatalból törlik s a rendőrhatalóság utján a vállalat működését betiltják.

Vidéki előfizetőinkhez! Figyelmeztetjük a vidéki előfizetőinket, hogy kivétel nélkül mindenkinek beszüntetjük a lapot, aki október 10-ig előfizetési határidőjét be nem küldi, az összegbe-hajtását pedig ügyvédinkre bízuk. Költségeink horribilis emelkedése kényszerítenek döntő lépésekre, melyekből a legkevésbé sem engedünk.

PARIS. Az amerikai filmgyártás teljesen leverte a franciát. Az amerikai konkurencia sok híres francia mozi-sztárt csalt át az óceánra. Mistinguett, Spinelly, Capellam és Max Linder állandó vendégei a délkaliiforniai mozivárosnak, Los Angeles-nak. Capellam érdekes dolgokat ír erről a csodavárosról. Amerika azonnal nagyarányokban kezdett hozzá a filmiparhoz s innen magyarázható, hogy évi 800 millió dollár jövedelmet hajt. Az Egyesült Államokban hetenként 3 millió méter filmet használnak fel. Los Angeles valószínű csoda. A legtöbb amerikai cégnek "studio"-ja van a városban. Ezalatt nem szabad művészt, vagy színházat érteni, hanem egy egész várost, amelyben százezrekre vannak épületek. A filmhez szükséges valamennyi kellék, a helyszínen készíthető és ha ezer szereplőre van szükség, ugyanannyi munkás és technikai segédő is szükséges. Van ott szobrász, modellkészítő, asztalos, ács, elektrotechnikus, kőműves, lakatos, stb. Minthogy legtöbbje nő, csatlados ember, a 3-4 ezer ember részére villakolóniát készítettek vendéglőkkel, kórházakkal, templomokkal, tűzoltóállomásokkal. Megjegyzendő, hogy az amerikai cégek csak a film forgalombahozatalával konkurálnak egymással, egyébként közösen dolgoznak. A cégek külön városi és külön falusi szakosztályt létesítettek. Az utóbbi a környék természeti szépségeit állítja a film szolgáltatóba, hiszen vannak ott hatalmas rétek, kialudt vulkánok, meredek sziklák, rohanó folyók, szakadékok: a valódi Wildwest. Ez a falusi szakosztály a cégek közös tulajdona. De ezenkívül még egy úgynevezett Universal-cityt is alakítottak. Ez 323 hektár területű és valamennyi cég résztvevő alapítású. Felelőse, hogy a moziüzemmel elhagyják Los Angeles, ha a film európai városban játszódik, mert megtalálják itt London, Páris, Róma, Athén, Madrid nevezetes épületeit: a panton, a Traiorgaz-ter, a Péter-templom, a Prado, a Newsky Prospect, a Concordia-ter és mindez az eredetivel teljesen megegyező nagyságban.

Apró hirdetések

Levelezés.

FIATAL barna özvegy nő uriember ismerettségét keresi, aki őt anyagilag támogatná. „Őszi álom” című jellegű leveleket Wallinger hirdetője (Lázár-utca) továbbít. 9924

INTELLIGENS férfi, fiatal nő ismerettségét keresi. „Szép álom” című jellegű leveleket Wallinger hirdetője (Lázár-utca) továbbít. 9925

Alkalmazás.

CIGARETTA TÖLTÉST vállalkoz. Cím a kiadóban. 1000

NYAKKENDŐK újralkítását mindenféle fazonban, valamint harisnyák fejelését a legújantóbb árban vállalom. Bitter Mariska, Piata Catedralei (Tököl tér) 5a) szám. 4138

TISZTIVISELŐKET keresünk azonnali és későbbi belépésre, italszakmában jártas előnyben részesül. Ajánlatok „Könyvelő” jellegre Klein (Est) hírlapirodába adandók le. 10315

Vétel és eladás.

GYÖNYÖRÜ ebédlő butor, gázbűtörő, többféle háztartási cikk eladó. Színház-épület házmesternél. 4134

LAKASHIANY miatt teljesen új, komplett, füstölt nehéz tölgyfa ebédlő-berendezés gobliengarnitúrával eladó. Cím Wallinger hirdetőjében (Lázár-utca). 9925

NAGY szalonbutor, tükörrel, üggyöny, szőnyegek eladók. Cím Wallinger hirdetőjében (Lázár-utca). 9925

GYÖNYÖRÜ habos körisháló eladó. Cím Florián-utca 9. földszint balra. 9925

HUSZ CSALÁD méh méhessel, esetleg egyenként is, olcsón eladó. Str. Virginia Hutorán (Erzsébet-utca) 6 sz. 4136

ELADÓ uriszoba garnitúra és 12 ebédlő szék Szatmári kárpitosnál Hajek üveges mellett. 4137

VILÁGOS hálószoba berendezés teljesen eladó. Cím: Wallinger hirdetőjében Lázár-utca. 9925

ÜVEGEZETT kápu alatt kirakat esetleg portálnak is alkalmas, eladó. Bővebbet Strada Eminescu (Deák Ferenc-utca) 3. Baksá. 4140

SERTESKANOKAT, legelsőrendű mangalica, a tenyésztéskiválasztás legszigorúbb szempontjai szerint nevelve ajánl és előfizetéseket elfogad. Strada Eminescu (Deák Ferenc-utca) 3. Háromgyazdaság. 4141

KÖNYVTARAKAT, bangjegyeket, festményeket és bélyeggyűjteményeket vesz Kerpel könyvkereskedés. 924

ANTIK porcellánt, butort, szőnyeget, festményeket magas áron vesz Salon Artistique, Boulevard Regina Maria (Andrássy-tér) 21. I. 10351

BARIA-MADARASZ-féle magyar olvasókönyv a katolikus gimnázium első osztálya számára használt vagy új állapotban megvételre kerestetik. Str. Consistoriului (Batthyány-utca) 23. I. emelet jobbra. 500

PAJALMA kézzel szedve, kiváló minőség, igen olcsón kapható Strada Grisan (Karolina-utca) 10. 500

ELADÓ egy elegáns Eszterházy hajtó kocsis bőrfedéllel, finom posztó beléssel. Egy pár sárga kulcsos finom löszerszám. Egy acélszövi 16-os kaliberű Lancaster Hammerless vadászfegyver, ehhez egy váltócső 450-es golyós expresse. Cím a kiadóban. 4115

NŐI SZILSZKIN bunda, téli kabát, fehér fűs kabátok, 12 személyes étkező szerviz eladó. Strada Unirel (Fábián Gábor-utca) 4-5. 4133

HASZNALT ÓLOM megvételre kerestetik. Bővebbet a kiadóban.

Diplomáciai jegyzékváltás egy szultán feje miatt.

A svájci lapoknak most különös gondjuk akadt: arról cikkeznek, hogy Németország miért nem teljesíti a versaihesi békeszerződés egyik pontjában rá rótt kötelezettségét, amely szerint június 10-ig át kell adni Angolországának Makaoa szultán koponyáját. Német újságokból aztán most megtudjuk, hogy a versaillesi békeszerződés 246. §-ában tényleg van egy ilyen követelés és megtudjuk azt is, hogy mi van tulajdonképpen Makaoa szultán koponyájával, illetőleg, hogy mi nincs vele. Makaoa szultán, vagy mint a németek nevezték: Quawa, a keletafrikai egykori német gyarmat egyik bennszülött törzsének volt a főnöke. Rengeteg nehézséget okozott annak idején a gyarmatosításnál a németeknek, több büntető expedíciót küldtek ellene és végül is 6000 rupiát tüztek ki fekete

fejére. Prince német Kapitány csapának egy Merkl nevű közkaptonája egy éjjel meglepte Makaoa szultánt, levágta a fejét és a német katonai expedíció a fejet egy alkohollal telt edényben őrizte a gyarmat Iringa városában. Egy szép napon aztán Quawa feje eltűnt az alkohollal és a német katonák az edényben egy ismeretlen koponyát találtak. A Wahiehék lopták el Makaoa fejét és éjszakánként idején nagy ceremóniák között temették el az ősök mellé Rumgembában. Ezért nem adhatja vissza a szultán fejét Németország Angliának és erre vonatkozólag a német külügyi hivatal már intézett is egy jegyzéket az angol kormányhoz, amelyben megállapítja, hogy a szultán fejét ellopták a németektől és a wahiehék földi eltemették.

Bucurestiben nem veszik a márkát.

Az aradi valutapiacra a dollár árfolyama 43-45 lei között mozog. Bucurestiben a dollárt 46-47 leivel jegyezték. Főként párisiak vásárolják Bucurestiben a dollárt a leu árfolyamának javítása céljából. Románia fővárosában mindenki márkával spekulál, de a márkátulajdonosok a világpiac lanyha árjegyzésének ellenére sem akarnak drágán szerzett márkáikat megszabadulni és így márkában üzlet nem fejlődhet ki. Ennek az a következménye, hogy Bucurestiben 90 banis árfolyamon annyi márkát lehet vásárolni, a mennyit csak akar az ember. Apró dinárt 2.20 leiért, kis címletű franciá frankot 4.30 leiért lehet Bucurestiben vásárolni és ugyanez az ára Aradon is. A nagyobb címletek 100%-al olcsóbbak.

Mozi.

A mozgóképszínházak műsora. Október 7-én az Apollóban: Az elhagyott gyermek. II. rész. Dráma. — Az Urániában: A kék ibisz. Társadalmi dráma.

A kék ibisz. (Uj Pathé film az Urániában.) Csütörtökön folytatja az Uránia színház az új Pathé-sorozat bemutatását. A kék ibisz című társadalmi dráma kerül vetítésre, amelynek minden érdeklődést fogva tartó meséje egy szépséges asszony körül szövődik, aki egy pillanatra megfogódzkodott a mámoros szavaitól, de nem bukik el. hanem mea culpázva visszatér családjához.

Írógépek vétele, eladása, javítása

Bodnár

írógép vállalatánál (a főpostával szemben).

Fogászati műterem.

Dr. RADNAI és FRIEDRICH.

Fogházás, fogtömés, aranykoronák, aranyhidak és fogsorok készítése. I. I. Bratianu (Weitzer-utca) 1.

ZONGORA, zománczott öntöttvas fűzőkád, világos telt új hálószoba eladó. Strada Russu (Aulich-utca) 10. 4132

Ingatlan.

GRÖF LEININGEN-utca 8. számú ház, azonnal elfoglalható két szobás lakással eladó. 4139

Különféle.

SALON FRANCAIS ajánlja legújabb külföldi és saját készítményű modelleket, ugyanott jutányos alakítások eszközöltenek. Strada I. I. Bratianu (Weitzer-utca.) 4135

APROHIRETESEKET az Aradi Közlöny részére felvász Wallinger István hirdetésfelvételi irodája Lázár Vilmos-utca, Klein I. hirdetés- és hírlap irodája Strada Romanului (Zrínyi-u.) és Mandi, Boulevard Regele Ferdinand I. (Boros Béni-tér) 15. szám alatti papírházla.

KAVÉHAZ ÁTVÉTEL!

Tisztelettel tudatjuk a n. é. helybeli és vidéki közönséggel, hogy a Piata Avram-lancu (Szabadság-tér) és Strada Bucur (Eötvös-utca) sarkán levő

METROPOL KAVÉHAZAT

átvettük és azt folyó hó 9-én este ünnepélyesen megnyitjuk. Állandóan elsőrendű kávéházi meleg és hűsítő italok. Hídeg büffet. Kifőzött asztali és hegyaljai borok. Elsőrendű sör. Gyors és előzékeny kiszolgálás Szíves pártfogást kér SCHERKON BÉLA és STEINER JAKAB kávéosok. 10314

Csunya nők szépek, szép nők szebbek lesznek a HAJÓS-féle

DORÉ-CRÉME

használati utas. 10475

Hajfestő „Melogen”

elismert legjobb gyártmány fekete és barna színekben. Ár 35 K. Fenti szerek kaphatók

Hajós gyógytárban

Aradon, Boulevard Ferdinand I. 22.

Fratii Steiner

bőrkereskedés

Arad, Asztalos Sándor-u. 2-3. Fióküzlet Ujaradon. 9961

Mindenemű bőrárak és cipészellékek legolcsóbb bevásárlási forrása. Szolid ár.

Grünwald si Moskovitz

eukor, eukorka, gyümölcs-iz, gyarmatárak és norinbergi nagykereskedés. 9981

Iuon Kőő

kézmű és divatszövet áruház

Boros Béni-tér 16. (Wanicsek ház.)

Ajánlja dusan felszerelt raktárát kézmű-és rőfőszár olkkokban, nagyban és kis-szinyben. 10021

Eladó

gazdasági felszerelés, u.

m.: vetőgépek, kettős

és hármas ekek, rétbora,

szekerek, morzsolók,

rosták, hidmérlegek,

kovács szerszám stb. 4087

Bővebbet: Luther M.-u. 1. 8. ajtó.

Kifutó fiu

jó fizetéssel

felvétetik.